Konkurssi

Transnational Restructuring Navigator

Kun yritys ei pysty enää maksamaan velkojaan ja toiminta lopetetaan.

Mitä sinun pitäisi tietää siitä:

- Käsitteitä konkurssi ja maksukyvyttömyys käytetään määrittelemään oikeudellisia menettelyjä, jotka liittyvät tilanteisiin, joissa yrityksellä ei ole riittävästi varoja maksaakseen kaikki velkansa velkojilleen. Nämä kaksi termiä voivat aiheuttaa sekaannusta, koska niitä käytetään joskus vaihtelevasti. Näin on Euroopan tasolla, jossa sekä konkurssi että maksukyvyttömyys viittaavat samaan asetukseen **rajatylittävästä maksukyvyttömyydestä** (lisätietoja saat klikkaamalla **tästä**). Oikeudellisten termien käyttö voi kuitenkin vaihdella kansallisen lainsäädännön mukaan.
- Kun konkurssi tapahtuu ja yrityksen **maksukyvyttömyysmenettely** on aloitettu, siihen liittyy yleensä huomattavia leikkauksia ja epävarmuustekijöitä työntekijöille, jotka kärsivät konkurssista, yritysneuvostoille ja työntekijöiden etuja ajaville ammattiliitoille. Konkurssissa oleva/maksukyvytön yritys voi olla velkaa ulkopuolisille velkojille, kuten rahoituslaitoksille (esim. pankeille), tavarantoimittajille ja vuokranantajille, osittaisia tai täysimääräisiä maksamattomia velkoja. Samanaikaisesti yrityksellä työnantajana voi olla sisäisiä velkoja työntekijöille, jos se ei ole maksanut työntekijöille maksettavia palkkoja tai palkkioita osittain tai kokonaan. Koska eri velkojilla on saatavia -menettelyn aikana, on erittäin tärkeää, että työntekijöiden saatavia suojellaan.
- **Työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa** työntekijöiden ja heitä edustavien elinten olisi oltava hyvin tietoisia työntekijöiden suojelusta työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa **annetusta direktiivistä 2008/94/EY** .
- Direktiivissä säädetään **vähimmäisvaatimuksista, jotka koskevat työntekijöiden maks** ukyvyttömiin työnantajiin kohdistuvia **vaatimuksia**. Jäsenvaltioiden on nimettävä **takauslaitos**, joka ottaa hoitaakseen maksamattomat palkkasaatavat, ja niiden on vahvistettava takauslaitoksen toimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt (lisätietoja saat napsauttamalla **tästä**).
- On myös tärkeää tietää, että **kaikkien työntekijöiden yhdenvertaisen kohtelun** varmistamiseksi jäsenvaltiot eivät saa asettaa työsopimukselle vähimmäiskestoa eivätkä sulkea pois määräaikaisia työsopimuksia tai vuokratyöntekijöitä.
- **Viranomaisten osallistumisen** osalta voidaan todeta, että joissakin konkurssi- tai maksukyvyttömyystapauksissa kolmanneksi osapuoleksi nimitetään maksukyvyttömyysmenettelyn tai ennaltaehkäisevän rakenneuudistuksen asiantuntija (yleensä pesänhoitaja tai selvittäjä).
- Maksukyvyttömyys voi koskea koko konsernia, mutta se voi myös koskea vain tiettyjä määräysvaltaa käyttävään yritykseen kuuluvia oikeushenkilöitä. Tämä näkökohta on erityisen tärkeä EWC/SE WC:n kannalta, koska se ei vaikuta samalla tavalla niiden toimintaedellytyksiin.

- Konkurssiin voi liittyä **joukkoirtisanomisia, sulkemisia** ja joissain tapauksissa **yritysostoja**.

Tehtävänäsi on...

- Ennakoi yrityksesi konkurssi/ maksukyvyttömyys tunnistamalla yrityskriisin merkit. Yritä tarkkailla yrityksen tai konsernin taloudellista ja rahoituksellista tilannetta ja kehitysnäkymiä. Hyödynnä ammattiyhdistysten resursseja ja tietoa asiasta Euroopan ja kansallisella tasolla.
- Kerää kaikki tiedot, jotka auttavat ymmärtämään konkurssin taloudellisia näkökohtia mutta myös johdon mahdollisia "piilomotiiveja".
- Kun maksukyvyttömyysmenettely on vahvistettu, sinun tehtävänäsi on myös:
    - Varmistaa, että työntekijöitä suojellaan heidän työsopimustensa jatkuvuuden osalta.
    - Varmistaa, että työntekijät voivat hyväksyä ehdot, joilla yritykset voivat jatkaa toimintaansa maksukyvyttömyyden aikana.
    - Varmistaa, että työntekijöiden vaatimuksia, kuten palkkoja ja korvauksia, kunnioitetaan.
- Tarkistakaa myös, miten työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 80/987/ETY muuttamisesta annettu direktiivi 2002/74/EY on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössänne: jäsenvaltiot voivat esimerkiksi säätää, että direktiiviä ei sovelleta yritysten lisäeläkejärjestelmiin. Niillä on myös mahdollisuus rajoittaa takauslaitoksen vastuuta määrällisesti ja ajallisesti. Niiden on kuitenkin katettava vähintään kolme kuukautta työsopimuksen kestosta ennen maksukyvyttömyyspäivää - tämä vähimmäisjakso voi olla osa vertailujaksoa, jonka vähimmäiskesto on kuusi kuukautta.

Transnational Restructuring Navigator

Aikataulumatriisi

Hallinnointivelvoitteet

Eurooppalaiset yritysneuvostot SE-työneuvostot

- Jos huhut pitävät paikkansa ja käynnissä on maksukyvyttömyysmenettely, jolla voi olla merkitystä eurooppalaiselle työväestölle sen mahdollisten vaikutusten kannalta, keskushallinnolla on velvollisuus ilmoittaa asiasta mahdollisimman pian eurooppalaiselle yritysneuvostolle tai eurooppalaiseen yritysneuvostoon (ks. aiottu päätös).

Paikallisten työntekijöiden edustus

- Jos huhuilla on hyvä perusta ja menettely on suunniteltu, paikallishallinnolla on velvollisuus ilmoittaa asiasta paikallisille edustajille mahdollisimman pian (ks. aiottu päätös). Jos vaikutus kohdistuu useampaan kuin yhteen maahan, tiedotus on koordinoitava ja toimitettava samassa aikataulussa. Tämä koskee erityisesti konkurssi- tai maksukyvyttömyysmenettelyn vaikutuksia asianomaisiin maihin ja paikallisiin toimipaikkoihin.

Työntekijöiden edustajat hallituksessa

- Jos huhu on perusteltu, johdon olisi tiedotettava hallituksen jäsenille maksukyvyttömyysmenettelystä ja sen syistä sekä kaikista suunnitelmista, jotka vaikuttavat henkilöstöön, hyvin varhaisessa vaiheessa.

Työntekijöiden oikeudet ja toiminta

Eurooppalaiset yritysneuvostot SE-työneuvostot

- Heti kun huhuilla näyttää olevan jotain perää, eurooppalaisten työntekijöiden ja työntekijöiden etu- ja sosiaaliturva-alojen työntekijöiden kokouksen jäsenten olisi esiteltävä johdolle jo saadut tiedot ja pyydettävä lisätietoja, mukaan lukien - tarvittaessa - muodollinen tiedottaminen ja valmistelut eurooppalaisten työntekijöiden ja työntekijöiden etu- ja sosiaaliturva-alojen kokouksen kuulemista varten. Tämä voidaan tehdä tavanomaisessa kokouksessa tai kokousten välisenä aikana valintakomitean, sihteerin, puheenjohtajan tai muun tiedottajan välityksellä.
- Ota yhteyttä ammattiyhdistyskoordinaattoriin ja eurooppalaiseen ammattiyhdistysliittoosi varmistaaksesi kaikkien asianomaisten ammattiyhdistysten täydelliset tiedot ja aloittaaksesi ammattiyhdistysten yhteisen vastauksen valmistelun.

Paikallisten työntekijöiden edustus

Transnational Restructuring Navigator

Heti kun huhuilla näyttää olevan jotain perää, paikallisten työntekijöiden edustajien olisi esiteltävä johdolle jo saadut tiedot ja pyydettävä lisätietoja, mukaan lukien - tarvittaessa - viralliset tiedot ja kuulemisvalmistelut. Tämä voidaan tehdä paikallisten edustuselinten säännöllisissä kokouksissa tai niiden sihteerin, puheenjohtajan tai muun edustajan välityksellä kokousten välillä. Tämän voivat tehdä myös yksittäiset luottamusmiehet tai kyseistä maata edustavat EWC:n/SE:n WC:n jäsenet.

- Paikallistasolla saadut tiedot olisi jaettava järjestelmällisesti muiden maiden eurooppalaisten työntekijöiden etu- ja sosiaalineuvostojen jäsenten kanssa.

Työntekijöiden edustajat hallituksessa

- Työntekijöiden edustajilla on pääsy etuoikeutettuihin tietoihin, koska heillä on samat tiedot kuin muilla osakkeenomistajien edustajilla, ja heidän pitäisi olla jossain määrin tietoisia yhtiön taloudellisesta tilanteesta. Jos huhuja mahdollisesta maksukyvyttömyystapauksesta, joka vaikuttaa yritykseen ja josta ei ole vielä ilmoitettu hallitukselle, voidaan asia ottaa esille seuraavassa kokouksessa. Jos tällaiset tiedot on kuitenkin jo jaettu hallitukselle, eurooppalaiselle yritysneuvostolle, paikallisille työntekijöiden edustajille ja/tai ammattiyhdistysten toimihenkilöille voidaan lähettää viesti siitä, että tällaista rakenneuudistusta todellakin valmistellaan.

Ammattiliittojen toiminta

Eurooppalaiset yritysneuvostot SE-työneuvostot

- Ota yhteyttä asianomaiseen ETUF:iin: Tarkista ja noudata maksukyvyttömyysmenettelyn yhteydessä sovellettavia ETUF:n menettelysääntöjä/käytäntöjä ja/tai olemassa olevia kansainvälisiä puitesopimuksia tai vastaavia yrityskohtaisia asiakirjoja.
- Kerää tietoa syistä, jotka saattavat käynnistää maksukyvyttömyysmenettelyn: Onko kyseessä maksukyvyttömyys kassavirran perusteella (yrityksellä ei ole rahaa maksaa, mutta sillä on varoja) vai taseen perusteella (varat eivät riitä kattamaan velkaa). Jälkimmäisellä voi olla pahimmat seuraukset, sillä se voi johtaa yrityksen selvitystilaan asettamiseen.
- Eurooppalaisen yritysneuvoston koordinaattoreiden olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön ja asianomaisissa maissa toimivien eurooppalaisten yritysneuvostojen jäsenten kanssa.

Paikallisten työntekijöiden edustus

- Huhut voivat olla perusteltuja tai perusteettomia: alustavat keskustelut asianomaisten työntekijöiden kanssa saattavat olla tarpeen. Työntekijöiden edustajat voivat myös tarkistaa julkista tietoa internetistä (lehdistö, yrityksen verkkosivut jne.).

Työntekijöiden edustajat hallituksessa

Transnational Restructuring Navigator

Joissakin tapauksissa ammattiyhdistysten toimihenkilöillä voi olla mandaatti yrityksen hallituksessa. Jos näin ei ole, tiivis yhteydenpito hallituksessa toimiviin työntekijöiden edustajiin on välttämätöntä. Näin huhut voidaan tarkistaa nopeasti ja, jos ne vahvistuvat, valmistella jatkotoimia (ks. aikajanan seuraavat kohdat).

Viranomaisten rooli

Eurooppalaiset yritysneuvostot SE-työneuvostot

- Viranomaisilla ei ole tässä vaiheessa roolia. Voit kuitenkin ottaa selvää mahdollisesta sovellettavasta kansallisesta lainsäädännöstä ja siitä, mikä tuomioistuin voi olla toimivaltainen aloittamaan maksukyvyttömyysmenettelyn. Menettelyn olisi tapahduttava sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa velallisen pääasialliset intressit ovat keskittyneet.

Paikallisten työntekijöiden edustus

- Viranomaisilla ei ole tässä vaiheessa roolia. Voit kuitenkin tutustua kansalliseen lainsäädäntöön ja maksukyvyttömyysmenettelyn eri vaiheisiin maassasi.

Työntekijöiden edustajat hallituksessa

- Jos paikalliseen työvoimaan kohdistuu merkittäviä vaikutuksia, kuten usein maksukyvyttömyysmenettelyssä, työntekijöiden edustajat johtokunnassa voivat olla valmiita pyytämään johtoa ilmoittamaan asiasta viranomaisille.

Transnational Restructuring Navigator

Further reading and resources

KONKURSSI

Directive 2008/94/EC on the protection of workers in the event of the insolvency of their employer

Luokka: Oikeudellinen

Kieli: Englanti

KONKURSSI

Strengthening workers' voices in cases of insolvencies: guidelines and recommendations "more Democracy at work still needed" Elaborated by Syndex Europe, PCG-Project Consult GmbH and GLTPS.

Organisaatio(t): ETUC

Luokka: Unionin oppaat

Kieli: Englanti

Transnational Restructuring Navigator